

SOTILASAVUSTUS SISÄLLYS

1	Sotilasavustus	1
	Lait	1
	Tavoite	1
	Edellytykset	2
1.1	Kenelle	2
	Omainen	2
	Ulkomailla asuva	3
1.2	Avustuksen osat	3
	1.2.1 Perusavustus	4
	Määrä	4
	1.2.2 Asumisavustus	5
	Erityinen syy	5
	Asumismenot	6
	Siviilipalvelus	9
	Kohtuullistaminen	10
	Itse maksaminen	10
	Suhde asumislisään	10
	Suhde asumistukeen	11
	1.2.3 Erityisavustus	11
	Menot	11
	Laskelman tekeminen	12
	1.2.4 Opintolainojen korot	12
	Laskelman tekeminen	13
	1.2.5 Elatusapu	14
	Laskelman tekeminen	14
1.3	Tulot	14
1.4	Omaisuus	15
1.5	Sotilasavustuksen määrä	15
1.6	Hakeminen	15
	Liitteet	16
	Palvelustiedot	17
1.7	Käsittely	17
1.8	Myöntäminen	17
1.9	Maksaminen	18
1.10	Nostajat	18
1.11	Tarkistaminen	19
1.12	Lakkauttaminen	20

**SOTILASAVUSTUS
SISÄLLYS**

1.13 Takaisinperintä.....	20
1.14 Muutoksenhaku.....	20

SOTILASAVUSTUS

---

1 Sotilasavustus

Lait

- Asevelvollisuuslaki (452/1950)
- Sotilasavustuslaki (781/1993)
- Siviilipalveluslaki (1446/2007)
- Laki naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta (194/1995)
- Valmiuslaki (1080/1991)

Asevelvollisuus koskee kaikkia miespuolisia Suomen kansalaisia. He voivat suorittaa asevelvollisuutensa joko varusmiespalveluksena tai siviilipalveluksena. Naiset voivat suorittaa vapaaehtoisen asepalveluksen.

Sotilasavustuslaissa määritellään oikeus sotilasavustukseen ja sotilasavustuksen määrä. Lakia sovelletaan myös vapaaehtoista asepalvelusta suorittaviin naisiin.

Tavoite

Sotilasavustuksen tavoitteena on

- korvata palveluksessa olevalle asevelvolliselle hänen vakinaisesta asunnostaan aiheutuvat kohtuulliset asumismenot sekä maksaa hänen opintolainojensa korot,
- turvata palveluksessa olevan asevelvollisen omaisten toimeentulo palveluksen aikana maksamalla heille perusavustusta, asumisavustusta ja erityisavustusta,
- maksaa avustus elatusapuun oikeutetulle alaikäiselle lapselle.

Sotilasavustuksen määrään vaikuttavat käytettävissä olevat tulot. (Etuusohjeet) > Tulot ja vähennykset -ohje > Tulokäsitteet > Sotilasavustus.

SOTILASAVUSTUS

Edellytykset

Sotilasavustuksen saamisen yleisenä edellytyksenä on, että palvelus on heikentänyt avustuksen hakijan toimeentulomahdollisuuksia ja että hän on avustuksen tarpeessa (SAL 2 §).

Osa palveluksen aloittaneista asevelvollisista keskeyttää palveluksen jo muutaman päivän kuluttua. Jos henkilö palaa entiseen työhönsä tai alkaa saada uudelleen aikaisemmin saamaansa sosiaalietuutta, ratkaisija harkitsee onko palvelus heikentänyt hakijan toimeentulomahdollisuuksia. Esimerkiksi muutaman päivän palvelus harvoin heikentää asevelvollisen tai hänen perheensä toimeentuloa, jos asevelvolliset olosuhteet palautuvat ennalleen keskeytyksen jälkeen.

1.1 Kenelle

Sotilasavustusta voi saada (SAL 3 §):

- palveluksessa oleva asevelvollinen
Asevelvolliselle itselleen myönnetään asumisavustus erityisestä syystä hänen käytössään olevasta asunnosta aiheutuviin kohtuullisiin asumismenoihin sekä maksetaan hänen opintolainojensa korot.
- palveluksessa olevan asevelvollisen omainen
Asevelvollisen omaiselle myönnetään perusavustus, asumisavustus ja erityisavustus. Näillä turvataan omaiselle hänen henkilökohtaisia olosuhteitaan ja paikallisia oloja vastaava kohtuullinen toimeentulo.
- elatusapuun oikeutettu lapsi
Elatusapuun oikeutetulle alaikäiselle lapselle myönnetään avustusta elatusapupäätöksessä tai sopimuksessa vahvistettu määrä.

Omainen

Omaisella sotilasavustuslaissa tarkoitetaan (SAL 4 §):

- asevelvollisen aviopuolisoa tai rekisteröidyn parisuhteen osapuolta, joka ei välien rikkoutumisen takia asu erillään puolisostaan

---

SOTILASAVUSTUS

- asevelvollisen avopuolisoa, jos hänellä on asevelvollisen kanssa yhteinen alaikäinen lapsi huollettavana
- asevelvollisen tai hänen aviopuolisonsa alaikäistä lasta, ottolasta tai asevelvollisen luokse yksityisesti pysyväisluonteisesti sijoitettua lasta, joka on hänen huollettavanaan. Samoin sotilasavustukseen katsotaan olevan oikeus yhteishuollossa olevalla alaikäisellä lapsella, jolle asevelvollinen ei ole oikeuden päätöksen tai sosiaalilautakunnan vahvistaman sopimuksen perusteella velvollinen maksamaan elatusapua. Lapsen huoltaminen edellyttää, että asevelvollinen on jo ennen palvelusta osallistunut lapsen elatukseen. Jos lapsi on asunut samassa asunnossa asevelvollisen kanssa, asevelvollisen katsotaan osallistuneen lapsen elatukseen.

Ulkomailla asuva

Asevelvollisuus koskee myös ulkomailla asuvia miespuolisia Suomen kansalaisia. He saavat kutsun saapua Suomeen suorittamaan asevelvollisuutensa. Sotilasavustus ei ole sidoksissa Suomessa vakuutettuna olemiseen. Kaikilla palvelusta suorittamaan tulevien omaisilla ei ole kuitenkaan suomalaista henkilötunnusta. Mikäli omaiselle ei anneta suomalaista henkilötunnusta, tietohallinto-osasto varaa hänelle vajaan henkilötunnuksen. Tätä koskeva pyyntö lähetetään lomakkeella Y70.

Ulkomailta palvelukseen tuleva tai hänen omaisensa voi jättää sotilasavustushakemuksen mihin tahansa Kelan toimistoon. Hakemusten ratkaisu on keskitetty vakuutusalueilla 1–3 vakuutuspiiriin. Käsittelevä vakuutuspiiri määräytyy asevelvollisen kotitoimiston mukaan, tai mikäli henkilöllä ei ole kotitoimistoa, palveluspaikan kotitoimiston mukaan.

1.2 Avustuksen osat

Sotilasavustuksena maksetaan (SAL 3 §):

- Asevelvolliselle
  - asumisavustus
  - opintolainojen korot
- Asevelvollisen omaiselle
  - perusavustus

SOTILASAVUSTUS

- asumisavustus
- erityisavustus
- avustus elatusapuun oikeutetulle lapselle. Jos lapselle maksetaan avustusta elatusavun perusteella, hänelle ei makseta samanaikaisesti perusavustusta.

1.2.1 Perusavustus

Perusavustuksella katetaan asevelvollisen omaisen jokapäiväiseen toimeentuloon kuuluvat menot (SAL 8 §).

Jokapäiväiseen toimeentuloon kuuluvia menoja ovat ravinto-, puhtaus-, vaatetus- ja vähäiset terveydenhoitomenot (esim. terveyskeskusmaksut ja käsikauppalääkkeet), lehti-, puhelin-, kännykkä-, televisiolupa- ja vakuutusmaksut, kohtuulliset työmatkakustannukset (kohtuullisina työmatkakustannuksina on soveltamiskäytännössä pidetty kustannuksia 500 euroon asti vuodessa), virkistys- ja harrastusmenot sekä muut tämän tyyppiset menot.

Määrä

Perusavustuksen täysi määrä kuukaudessa on täyden kansaneläkkeen suuruinen (SAL 8 §). Avustus määräytyy porrastetusti asevelvollisen omaisten lukumäärän mukaan siten, että

- 1. omainen saa 100 % täydestä kansaneläkkeestä
- 2. omainen saa 50 % täydestä kansaneläkkeestä
- 3. ja sen jälkeen saa 30 % täydestä kansaneläkkeestä

Täyden perusavustuksen määrä on 1.1.2008 alkaen 558,46 euroa kuukaudessa.

Perusavustuksen määrää korotetaan samasta ajankohdasta ja samassa suhteessa kansaneläkkeen indeksitarkistusten ja tasokorotusten kanssa (SAL 8 §).

SOTILASAVUSTUS

1.2.2 Asumisavustus

Asumisavustus korvaa palveluksessa olevan asevelvollisen tai avustukseen oikeutetun omaisen vakinaisen (SAL 9 §)

- vuokra-asunnon,
- asumisoikeusasunnon tai
- omistusasunnon asumismenot.

Vuokramenot korvataan enintään paikkakunnan käyvän vuokratason mukaisina. Muuten asumismenoja ei yleensä kohtuullisteta.

Erityinen syy

Asevelvolliselle itselleen maksetaan asumisavustus vuokra-asunnon asumismenoista vain erityisestä syystä (SAL 3 §).

Erityisellä syyllä tarkoitetaan soveltamiskäytännössä sitä, että asevelvollisen pitää asua vakinaisesti asunnossaan. Vakinaisena asumista pidetään silloin, kun asevelvollinen on vuokrannut asuntonsa viimeistään noin 3 kuukautta ennen palveluksen alkamista. Asevelvollisen tämän aikarajan jälkeen tai vasta palveluksen aikana hankkiman asunnon asumismenot voidaan kuitenkin korvata, jos asunnon hankkimiseen on ollut perusteltu syy (ks. kohta Perusteltu syy).

Asevelvollinen voi vaihtaa asuntoaan ennen palvelusta tai sen aikana. Uusi asunto voi sijaita eri paikkakunnalla (myös palveluspaikkakunnalla) ja olla vuokratasoltaan kalliimpi tai halvempi. Asumisavustus maksetaan kuitenkin enintään paikkakunnan käyvän vuokratason mukaisena.

Kun kyseessä on sotilasavustukseen oikeutetun omaisen vuokra-asunto tai asevelvollisen taikka sotilasavustukseen oikeutetun omaisen omistusasunto tai asumisoikeusasunto ei erityisen syyn olemassaoloa edellytetä.

Perusteltu syy

Vakinaista asumista ei asumisavustuksen myöntämiseksi edellytetä ja asevelvollinen voi vuokrata asunnon koska tahansa ennen palvelusta tai

---

SOTILASAVUSTUS

---

palveluksen aikana, jos asunnon hankkimiseen on perusteltu syy, kuten esim.

- perheen perustaminen (avioliitto tai avoliitto katsotaan perheen perustamiseksi),
- opiskelun tai työn aloittaminen muualla kuin kotipaikkakunnalla noin 2 kuukauden sisällä palveluksen päättymisestä (hankitun asunnon pitää sijaita niin, että sieltä käsin voi opiskella tai käydä työssä tulevassa opiskelu- tai työpaikassa),
- asunnon saanti pitkäkhön jonotuksen jälkeen
- asevelvollisen vanhemmat myyvät asuntonsa, joka on ollut myös asevelvollisen asuntona, ja muuttavat esim. pieneen asuntoon tai ulkomaille.

Perusteltuna syynä ei pidetä asevelvollisen ilmoitusta halusta itsenäistyä tai sitä, että vanhemmat eivät halua lapsensa enää asuvan kotona. Syyksi ei ole myöskään hyväksytty asevelvollisen ilmoitusta, että hän ei tule toimeen vanhempiensa kanssa.

Palveluksensa aloittavat urheilijat ilmoittavat toisinaan tarpeesta vuokrata asunto palveluspaikan läheltä, jotta he voivat osallistua harjoitukseen. He pitävät asuntoa välttämättömänä pystyäkseen 'palautumaan' raskaan harjoittelun jälkeen. Harjoittelua ja palautumista ei kuitenkaan pidetä perusteltuna syynä.

Ulkomailla asuvien asunnot

Ulkomailta palvelukseen tulevalle asevelvolliselle itselleen maksetaan asumisavustus hänen ulkomailta sijaitsevan vuokra-asuntonsa asumismenoista vain erityisestä tai perustellusta syystä (SAL 3 §).

Ulkomailta palvelukseen tulevalle voidaan maksaa asumisavustus myös hänen Suomesta vuokraamansa asunnon asumismenoista. Suomen asunnon ulkomailta palvelukseen tuleva voi vuokrata koska tahansa ennen palvelusta tai sen aikana.

Asumismenot

Asumismenoina otetaan huomioon vuokra, vastike ja kiinteistön hoitomenu sekä erikseen maksettavat lämmityskustannukset, vesimaksut

---

SOTILASAVUSTUS

---

sekä sähköstä ja kaasusta aiheutuvat kustannukset. Myös pakolliset kaluste- ja kaapeliteleviisiomaksut korvataan. Oman asunnon hankkimista tai kunnostamista ja asumisoikeusmaksun maksamista varten otettujen henkilökohtaisten lainojen korot sekä aravalain tai asuntotuotantolainojen myönnettujen lainojen vuosimaksut otetaan huomioon asumismenoina kokonaisuudessaan (SAL 9 §).

Asumismenot otetaan huomioon palvelusaikana tai palveluksen päättymiskuukauden aikana erääntyvien ja maksettujen todellisten kulujen mukaisina (ks. kohta Kohtuullistaminen). Jos hakija on maksanut palvelusaikana erääntyvän laskun ennen palveluksen alkamista, korvauksen maksamiselle ei ole estettä.

Jos asunnon hoitomenoista ei voida esittää erillistä selvitystä, arvioidaan ne valtioneuvoston yleistä asumistukea varten vuosittain vahvistamien omakotitalojen hoitomenonormien mukaisina asunnon pinta-alan kohtuullisia neliömetrimääriä soveltamatta (Valtioneuvoston asetus asumistuen määräytymisperusteista, 4 §). Normien mukaiset hoitomenot sisältävät tällöin esim. öljylaskut, pihan aurauksen, nuohouksen, likakaivojen tyhjennyksen ja jätteenkuljetuksen kustannukset. Muuten yleisessä asumistuksessa valtioneuvoston asetuksella määritellyjä kohtuullisia enimmäisasumismenoja ei voida käyttää asumisavustuksen asumismenoja arvioitaessa.

Pääsääntöisesti vain käytössä olevan asunnon asumismenot korvataan. Jos asunto on jo ostettu, mutta siihen pääsee muuttamaan vasta myöhemmin, voidaan asuntolainan korkomenot, jotka erääntyvät palvelusaikana 1–2 kuukautta ennen asuntoon muuttamista, maksaa sotilasavustuksena.

Asumismenoiksi ei katsota Internet-, sauna- eikä autopaikkamaksuja. Myöskään takuuvuokraa, vuokraennakkoa, asunnonvälityspalkkiota, kiinteistöveroä tai kotivakuutusta ei lueta asumismenoiksi.

Avopuolisot asuvat vuokralla

Kun avoliitossa asuva asevelvollinen hakee asumisavustusta, eikä avopuoliso ole tukeen oikeutettu omainen (heillä ei ole yhteistä alle 18-vuotiasta lasta huollettavanaan), otetaan asumismenoina huomioon vain hakijan osuus eli puolet asumismenoista (myös silloin, kun perheessä on avopuolison lapsia).

SOTILASAVUSTUS

Jos avopuolisoilla on yhteinen yleinen asumistuki maksussa, otetaan asumisavustuksen asumismenoina huomioon asevelvollisen oman asumismeno-osuuden ja asumistuen puolikkaan erotus.

Avopuolisot asuvat omistusasunnossa

Kun avoliitossa asuva asevelvollinen hakee asumisavustusta, eikä avopuoliso ole tukeen oikeutettu omainen (heillä ei ole yhteistä alle 18-vuotiasta lasta huollettavanaan) ja

- avopuolisot omistavat asunnon yhdessä
  - kaikki asumismenot puolitetaan (myös silloin, kun perheessä on avopuolison lapsia)
- toinen avopuoliso omistaa asunnon yksin
  - korkomenot hyväksytään vain omistajalle, ellei toinen avopuoliso osoita maksukuiteilla osallistuneensa jo ennen palveluksen alkamista menoihin
  - muut asumismenot puolitetaan, eikä maksukuitteja toisen osallistumisesta maksuihin vaadita

Jos avopuolisoilla on yhteinen yleinen asumistuki maksussa, otetaan asumisavustuksen asumismenoina huomioon asevelvollisen oman asumismeno-osuuden ja asumistuen puolikkaan erotus.

Ulkomailla asuvien asumismenot

Asumisavustusta voidaan maksaa ulkomailta palvelukseen tulleen asevelvollisen tai hänen omaisensa ulkomailla sijaitsevan asunnon asumismenoista. Asumismenot korvataan selvitysten perusteella. Veroluonteisia maksuja ei korvata.

Asumisavustusta voidaan maksaa myös asevelvollisen Suomesta palveluksen ajaksi vuokraaman asunnon asumismenoista. Suomesta vuokratun asunnon vuokramenot voidaan maksaa suunnilleen siihen määrään, mitä palveluspaikkakunnalta vuokrattu yksiö maksaisi. Muut asumismenot korvataan kuten Suomessa asuville.

SOTILASAVUSTUS

Siviilipalvelus

Siviilipalveluslain 23 a §:n mukaan siviilipalvelusmiehellä on palvelusaikanaan oikeus mm. palvelupaikan kustantamaan ilmaiseen asuntoon. Asunto voi sijaita

- palvelupaikan tiloissa,
- palvelupaikan vuokraamassa asunnossa tai
- siviilipalvelusmiehen omassa vakinaisessa asunnossa.

Siviilipalvelusmiehen oman vakinaisen asunnon asumismenot maksetaan asumisavustuksena palvelukseenastumispäivästä (päivästä, jolloin hän menee Lapinjärven koulutuskeskukseen) sen kuukauden loppuun, jonka aikana asuminen koulutuskeskuksessa päättyy.

Tämän jälkeen maksetaan asumisavustus siviilipalvelusmiehen vakinaisen asunnon asumismenoista silloin, kun palvelupaikka osoittaa hänet asumaan johonkin muuhun asuntoon.

Jos palvelupaikka osoittaa siviilipalvelusmiehen asumaan hänen omaan vakinaiseen asuntoonsa tai ei osoita hänelle mitään asuntoa, asumisavustusta ei makseta siltä osin kuin asumismenot katsotaan siviilipalveluslain mukaan palvelupaikan kustannuksiksi. Palvelupaikan kustannuksiksi katsotaan tällöin kaikki muut yksin asuvan siviilipalvelusmiehen asumismenot paitsi asuntolainojen korot. Jos siviilipalvelusmies on avio- tai avoliitossa, katsotaan asumismenoista puolet palvelupaikan kustannuksiksi. Kelassa ei erikseen selvitetä, missä siviilipalvelusmies todellisuudessa asuu.

Siviilipalvelusmiehen asuntolainojen korot maksetaan asumisavustuksena koko palvelusajalta.

Palvelupaikka korvaa asumismenot osittain

Jos palvelupaikka osoittaa siviilipalvelusmiehen asumaan hänen omaan vakinaiseen asuntoonsa ja maksaa asumismenot osittain, ei loppuja menoja (paitsi asuntolainojen korot) makseta asumisavustuksena, koska ne katsotaan palvelupaikan menoiksi (siviilipalveluslain 23 a §).

SOTILASAVUSTUS

Jos palveluspaikka osoittaa siviilipalvelusmiehelle muun asunnon, mutta maksaa myös osan hänen oman vakinaisen asuntonsa asumismenoista, maksetaan loput menot asumisavustuksena.

Kohtuullistaminen

Asumismenoja ei kohtuullisteta. Vuokramenot korvataan kuitenkin enintään paikkakunnan käyvän vuokratason mukaisina.

Asumismenoja ei kohtuullisteta, jos hakija on asunut ennen palvelusta isossa ja/tai kalliissa asunnossa ja maksanut itse asunnon asumismenot.

Jos vanhempien tai sukulaisten omistaman asunnon vuokraa korotetaan palveluksen ajaksi, vuokraa ei kohtuullisteta, ellei se ylitä paikkakunnan käypää vuokratasoa.

Itse maksaminen

Pääsääntö on, että vain hakijan tai hänen avustukseen oikeutetun omaisensa itse maksamat asumismenot korvataan (SAL 2 §). Maksukuitteja menoista ei vaadita, jos menot käyvät ilmi muusta yhteydestä, esim. vuokrasopimuksesta.

Jos kuitenkin ratkaisija epäilee, että hakija ei itse maksa vuokraansa, voidaan häneltä pyytää selvitys vuokran maksamisesta kolmen palvelukseen menemistä edeltäneen kuukauden ajalta. Jos osoittautuu, että joku muu kuin asevelvollinen tai avustukseen oikeutettu omainen on maksanut tällä ajalla 1–2 kuukauden vuokran, tämä ei vielä estä asumisavustuksen myöntämistä. Tällöin kuitenkin pyydetään hakijaa toimittamaan seuraavan kuukauden maksukuitti, josta pitää ilmetä, että hakija tuolloin maksaa itse vuokransa.

Suhde asumislisään

Opintotukilain 6 §:n mukaan opintotukea ei myönnetä asevelvolliselle, joka suorittaa varusmies- tai siviilipalvelusta.

Opintotuki lakkautetaan opintotukilain 25 §:n perusteella, kun opiskelija menee varusmies- tai siviilipalvelukseen. Tällöin samassa asunnossa mahdollisesti asuvan muun ruokakunnan yleinen asumistuki tarkistetaan, koska opiskelijan oikeus asumislisään päättyy.

SOTILASAVUSTUS

Suhde asumistukeen

Asumistukilaisissa ei ole määritelty yleisen asumistuen ja sotilasavustuksen asumisavustuksen suhdetta, mutta ratkaisukäytännössä etuuksien suhde on määriteltävä. Maksussa oleva asumistuki katsotaan ensisijaiseksi asumisavustukseen nähden, joten asumisavustuksena myönnetään asumismenojen ja asumistuen erotus. Ratkaisua tehtäessä asumisavustuksena korvattavista asumismenoista vähennetään saatu asumistuki. Maksussa olevaa asumistukea ei lakkauteta palveluksen takia; ei edes väli- tai vuositarkistuksen yhteydessä. Palveluksessa olevan katsotaan olevan vain tilapäisesti poissa asunnostaan.

Uutta asumistukea ei kuitenkaan myönnetä palveluksen alkamiskauden alusta ruokakunnalle, jolla on oikeus asumisavustukseen, vaan asumismenot korvataan asumisavustuksena. Jos asumisavustus kuitenkin hylätään esim. tulojen tai säästöjen takia taikka erityisen syyn puuttumisen takia, voidaan ruokakunnalle myöntää asumistuki. Jos jollain ruokakunnan jäsenellä (esim. avopuolisolla) ei ole oikeutta asumisavustukseen, voidaan koko ruokakunnan asumismenoista myöntää asumistuki.

1.2.3 Erityisavustus

Sotilasavustukseen oikeutetulle omaiselle voidaan harkinnan mukaan myöntää erityisavustus hänen henkilökohtaisia olosuhteitaan ja paikallisia oloja vastaaviin tarpeellisiin ja määrältään kohtuullisiin menoihin (SAL 10 §).

Erityisavustuksen myöntämisen edellytys on, ettei haettuja menoja katsota perusavustukseen kuuluviksi ja ettei hakija saa niistä jo korvausta muualta. Erityisavustuksena korvataan vain hakijan itsensä maksettaviksi jäävät kohtuulliset menot, jos ne erääntyvät ja maksetaan palvelusaikana tai palveluksen päättymiskauden aikana (SAL 14 §). Jos hakija on maksanut palvelusaikana erääntyvän laskun ennen palveluksen alkamista, korvauksen maksamiselle ei ole estettä. Menoista pitää olla luotettavat alkuperäiset tositteet.

Menot

Erityisavustukseen oikeuttavia menoja ovat mm. muut kuin vähäiset terveydenhoitomenot, lasten hoitoon liittyvät menot, omaisen opintolai-

---

SOTILASAVUSTUS

---

nan korot (ks. Opintolainojen korot), muutto- ja hautauskustannukset sekä tavanomaista suuremmat työmatkakustannukset (tavanomaista suurempina työmatkakustannuksina on soveltamiskäytännössä pidetty vuosikustannuksia 500 euron ylittävältä osalta).

Erityisavustuksena korvattavia terveydenhoitomenoja ovat esim. lääkärin määräämät lääkkeet, sairaalamaksut, hammashoitokulut ja näön tarkastuksesta ja silmälasien hankinnasta aiheutuneet menot. Lastenhoitoon liittyvinä menoina voidaan ottaa huomioon keskimääräisen hintatason mukaiset kustannukset esim. lastenvaunujen, -rattaiden ja sängyn tai turvaistuimen hankinnasta. Kodin perustamiseen liittyviä huonekalu-, kodinkone- ym. hankintoja ei korvata. Kodinkoneiden korjauskustannuksia ei yleensä korvata, ellei lapsiperheiden osalta tapauskohtaisesti toisin harkita.

Lastenhoitoon liittyviä menoja ei korvata, jos lapsi syntyy vasta palveluksen päättymiskuukauden jälkeen. Korvausratkaisun voi tehdä vasta lapsen syntymän jälkeen.

Laskelman tekeminen

Erityisavustus voidaan myöntää, vaikka sotilasavustukseen oikeutettu omainen ei saisikaan perusavustusta tai asumisavustusta. Tällöin on kuitenkin erityisavustuksen suuruuden määrittämiseksi tehtävä menojen kohdistumiskuukaudelle (kuukausi, jolloin meno on maksettu) laskelma, jossa perusavustuksen, asumisavustuksen ja erityisavustuksen, eli menojen yhteismäärästä vähennetään asevelvollisen ja tukeen oikeutettujen omaisten käytettävissä olevat tosiasialliset kuukausitulot.

1.2.4 Opintolainojen korot

Asevelvolliselle itselleen voidaan korvata sotilasavustuksena opintolainojen korot (opintotukilaki 65/1994 ja kumottu opintotukilaki 28/1972), jos ne erääntyvät ja maksetaan palvelusaikana tai palveluksen päättymiskuukauden aikana. Jos hakija on maksanut palvelusaikana erääntyvän koron ennen palveluksen alkamista, korvauksen maksamiselle ei ole estettä. Lisäksi edellytetään, että asevelvollinen ei ole saanut opintotukea sen tai edeltävän lukukauden aikana, jolloin korko erääntyy maksettavaksi. Jos asevelvollinen on saanut opintotukea, lisätään korko lainapäätösohjeen opintotukilain 34 §:n nojalla. Korko lisätään lai-

---

SOTILASAVUSTUS

---

napääomaan niinä lukukausina, joilta opiskelija on saanut opintotukea, sekä välittömästi tällaista lukukautta seuraavana lukukautena. Korvausta ei tällöin myönnetä myöskään opiskelijan maksamaan yhden prosentin korko-osuuteen.

Markkinaehtoisten opintolainojen korot erääntyvät yleensä kesä- ja joulukuussa. Asevelvollinen on kuitenkin voinut sopia korkojen takaisinmaksun tapahtuvan kuukausittain. Tällöin korot voidaan korvata kuukausittain. Vanhojen opintolainojen korot erääntyvät maalisi- ja syyskuussa.

Korkojen korvaamista sotilasavustuksena haetaan sotilasavustuksen hakemuslomakkeella SA1. Korkojen korvaamista on haettava kumpainakin korkokautena erikseen. Kuukausittain erääntyvien korkojen korvaamiseen tarvitaan vain yksi hakemus palveluksen alkamiskuukaudelle. Tällä hakemuksella voidaan palveluksen alkamiskuukaudesta lukien korvata tulevien kuukausien korot. Olosuhteiden muuttuessa on tehtävä uusi hakemus.

Jos korot maksetaan hakijalle, hakemuksen liitteenä on oltava pankin ilmoitus ja maksutosite. Jos hakija maksaa korot myöhässä eräpäivän jälkeen, korkoavustusta on haettava maksukuukauden aikana.

Jos korot halutaan maksettavan pankille, riittää pelkkä hakemus. Korkoavustusta on tällöin haettava niin hyvissä ajoissa, että korvaus ehditään maksaa eräpäivään mennessä.

Laskelman tekeminen

Opintolainojen korot korvataan kokonaan, jos asevelvollinen tai hänen sotilasavustukseen oikeutettu omaisensa saa menojen kohdistumiskuukautena (kuukausi, jolloin meno on maksettu) muuta sotilasavustusta. Jos he eivät saa muuta sotilasavustusta, tehdään korvauksen suuruuden määrittämiseksi menojen kohdistumiskuukaudelle laskelma, jossa asevelvollisen menojen (asumismenot, opintolainojen korkomenot ja lapsen elatusmenot) yhteismäärästä vähennetään hänen käytettävissä olevat tosiasialliset kuukausitulonsa. Asevelvollisen asumismenoiksi otetaan laskelmaan puolet perheen asumismenoista.

SOTILASAVUSTUS

1.2.5 Elatusapu

Avustus elatusapuun oikeutetulle lapselle maksetaan silloin, jos asevelvollinen on oikeuden päätöksen tai sosiaalilautakunnan vahvistaman kirjallisen sopimuksen perusteella velvoitettu kuukausittain maksamaan alaikäiselle lapselle elatusapua, eikä hän kykene sitä tuloistaan tai omaisuudestaan maksamaan (SAL 13 §).

Avustus elatusapuun oikeutetulle lapselle maksetaan siitä huolimatta, että asevelvollinen on ennen palveluksen aloittamista laiminlyönyt elatusavun maksamisen.

Avustukseen oikeutetulle lapselle ei voida myöntää perusavustusta.

Laskelman tekeminen

Avustus elatusapuun oikeutetulle lapselle voidaan maksaa täytenä, jos asevelvollinen tai hänen sotilasavustukseen oikeutettu omaisensa saa menojen kohdistumiskuukautena (kuukausi, jolloin meno on maksettu) muuta sotilasavustusta. Jos he eivät saa muuta sotilasavustusta, tehdään avustuksen suuruuden määrittämiseksi menojen kohdistumiskuukaudelle laskelma, jossa asevelvollisen menojen (asumismenot, opintolainojen korkomenot ja lapsen elatusmenot) yhteismäärästä vähennetään hänen käytettävissä olevat tosiasialliset kuukausitulonsa. Asevelvollisen asumismenoiksi otetaan laskelmaan puolet perheen asumismenoista.

1.3 Tulot

Sotilasavustuksen suuruuteen vaikuttavat asevelvollisen ja avustukseen oikeutettujen omaisten palvelusaikana käytettävissä olevat tosiasialliset tulot.

Maksettaessa asevelvollisen asumisavustusta, opintolainojen korkoja ja avustusta elatusapuun oikeutetulle lapselle otetaan huomioon vain asevelvollisen omat tulot.

Tulot arvioidaan nettotuloina, (Etuusohjeet) > Tulot ja vähennykset -ohje > Palkkatulojen arvioiminen > Sotilasavustus.

SOTILASAVUSTUS

Säännöllisen palkkatulon vaihdellessa kuukausittain, voidaan kuukausituloksi arvioida palvelusajan tulojen keskiarvo. Vain yhden kuukauden palkkatuloa ei tarvitse huomioida.

Jos tuloa, kuten usein apurahaa, ei voida kohdistaa millekään tietylle ajalle, se voidaan jakaa kahdellatoista ja ottaa siten tulona huomioon.

1.4 Omaisuus

Omaisuus ja sen tuotto ei vaikuta sotilasavustuksen määrään.

1.5 Sotilasavustuksen määrä

Sotilasavustuksen maksettava kuukausimäärä saadaan siten, että lasketaan yhteen korvattavat kuukausimenot. Tästä menojen yhteismäärästä vähennetään asevelvollisen ja avustukseen oikeutettujen omaisten käytettävissä olevat tosiasialliset kuukausitulot nettomääräisinä (SAL 12 §).

Opintolainojen korkoja korvattaessa ja maksettaessa avustusta elatusapuun oikeutetulle lapselle otetaan huomioon vain asevelvollisen omat tulot.

1.6 Hakeminen

Sotilasavustusetuuksia haetaan Kelan toimistosta lomakkeella SA1. Hakijoina voivat olla asevelvollinen, avustukseen oikeutettu omainen tai tämän huoltaja. Asevelvollinen ei voi hakea sotilasavustusta avustukseen oikeutetun omaisen puolesta eikä päinvastoin.

Jos asevelvollinen tai avustukseen oikeutettu omainen on hakenut asumisavustusta, hänen ei tarvitse täyttää uudelleen lomaketta SA1 hakiessa esimerkiksi sähkölaskun korvaamista, ellei perheen olosuhteissa ole tapahtunut muutosta. Lasku on kuitenkin toimitettava Kelan toimistoon viimeistään palveluksen päättymiskuukauden aikana.

SOTILASAVUSTUS

Erityisavustusta haettaessa täytetään aina lomake SA1.

Sotilasavustuksessa ei ole takautuvaa hakuaikaa (SAL 15 §). Sotilasavustusta on haettava viimeistään palveluksen päättymiskuukauden aikana.

Sotilasavustus myönnetään tai sen määrää korotetaan aikaisintaan hakemuskuukauden alusta, ellei myöntöön tai korotukseen aikaisemmalta ajalta ole erityistä syytä (SAL 15 §). Erityiseksi syyksi ei soveltamiskäytännössä ole hyväksytty palveluksesta johtuvia vaikeuksia hakea sotilasavustusta ajoissa, eikä hakijan tietämättömyyttä siitä, että sotilasavustuksessa ei ole takautuvaa hakuaikaa.

Pienentävä tarkistus tehdään perusteiden muutosajankohdasta.

Liitteet

Sotilasavustushakemuksen liitteitä ovat:

- jäljennös vuokrasopimuksesta tai selvitys asunnon omistamisesta,
- maksukuitti, pankkisiirtolomake, muu maksutosite tai maksunkorotusilmoitus, jos vuokran tai vastikkeen eritelty määrä ja erikseen suoritettavat lämmitys- ja vesimaksut eivät selviä muista liitteistä (esim. vuokrasopimuksesta),
- maksukuitit sähkö- tai kaasumaksuista,
- selvitys henkilökohtaisista asuntolainoista,
- selvitys perheen palkkatuloista (selvityksessä voidaan käyttää palkkalaskelmaa),
- selvitys elinkeinotoiminnan tuloista,
- pankin ilmoitus ja maksukuitti hakijan itse maksamista opintolainan koroista,
- alkuperäiset maksukuitit erityisavustuksena haettavista menoista.

Kuitti vuokrasta ja erikseen maksettavista lämmitys- ja vesimaksuista voidaan harkinnan mukaan vaatia silloin, jos on erityistä syytä epäillä, että asevelvollinen tai avustukseen oikeutettu omainen ei ole itse maksanut vuokraa tai edellä mainittuja maksuja.

SOTILASAVUSTUS

Palvelustiedot

Kela saa sähköisesti puolustusvoimilta ja työministeriöstä tiedot palvelukseen astuvista ja palveluksessa olevista asevelvollisista. Puolustusvoimat välittää Kelaan ennakkotiedot palvelukseen astuvista asevelvollisista. Lisäksi heiltä saadaan tiedot palvelusta suorittavista asevelvollisista seuraavissa tilanteissa:

- palvelus alkaa
- palvelus päättyy sen tultua suoritetuksi
- palvelus keskeytyy vähintään 14 vrk:n ajaksi
- palvelus alkaa uudelleen vähintään 14 vrk:n keskeytyksen jälkeen
- vähintään 14 vrk kestävä henkilökohtainen syyloma alkaa
- vähintään 14 vrk kestävä henkilökohtainen syyloma päättyy

Työministeriö välittää Kelaan siviilipalvelusmiehistä vastaavat palvelusenaikaiset tiedot. Työministeriöltä ei kuitenkaan saada ennakkotietoja palvelukseen astuvista siviilipalvelusmiehistä.

Sotilasavustusta maksetaan sen kuukauden loppuun, jonka aikana asevelvollinen kotiutetaan.

1.7 Käsittely

Sotilasavustushakemuksen voi jättää mihin tahansa Kelan toimistoon.

Hakemusten ratkaisu on vakuutusalueilla keskitetty 1–3 vakuutuspiiriin. Käsittelevä vakuutuspiiri määräytyy asevelvollisen kotitoimiston mukaan, tai jos henkilöllä ei ole kotitoimistoa, palvelupaikan kotitoimiston mukaan (esim. ulkomailla asuvat ja heidän omaisensa).

1.8 Myöntäminen

Sotilasavustus myönnetään palvelukseenastumispäivästä sen kuukauden loppuun, jona asevelvollinen kotiutetaan tai palvelus keskeytyy vähintään 14 päivän ajaksi. Jos kotiuttaminen siirtyy seuraavalle kuukaudelle esim. henkilökohtaisten syylomien takia, jatketaan sotilasavustuksen maksamista uuden kotiuttamiskuukauden loppuun. Avustusta ei ilman erityistä syytä myönnetä aikaisemmalta ajalta kuin hakemiskuukauden alusta (ks. kohta 1.6). Jos oikeus avustukseen on synty-

---

SOTILASAVUSTUS

---

nyt palveluksen kestäessä, avustus myönnetään aikaisintaan oikeuden syntymisestä alkaen (SAL 14 ja 15 §).

Jatkuvasuoritteista sotilasavustusta ei myönnetä, jos se alkaisi palveluksen päättymispäivän jälkeen.

Reservin kertausharjoituksessa ja täydennyspalveluksessa olevalle tai hänen omaiselleen sotilasavustus myönnetään koko palvelusajalta jälkikäteen kertaasuorituksena. Yleensä kertausharjoitusaika on niin lyhyt ja harjoitusajalta maksettava korvaus niin suuri, että palvelus ei ehdi heikentää hakijan toimeentulomahdollisuuksia (SAL 2 §).

1.9 Maksaminen

Sotilasavustus maksetaan kunkin kuukauden ensimmäisenä (tai toisena) pankkipäivänä hakijan ilmoittamalle tilille Suomessa sijaitsevaan rahalaitokseen. Jos maksettava määrä on pienempi kuin 5,04 euroa, avustusta ei makseta.

Perusavustuksesta vähennetään sitä aikaa vastaava osa, minkä avustusta saava asevelvollisen omainen on vähintään 14 vuorokautta

- kärsimässä vapausrangaistusta tai
- laitoshoidossa tai siihen verrattavassa hoidossa.

Perusavustuksesta vähennetään vain laitoshoidossa olevan tai vapausrangaistusta kärsivän omaisen osuus.

Sotilasavustus on veroton etuus.

1.10 Nostajat

Sotilasavustuksen nostajana voi olla

- hakija
- edunvalvoja (holhoustoimilaki)
- kunta (AML 14 § tai TOTUL 23 §)
- muu henkilö tai kunta (SAL 17 §)

SOTILASAVUSTUS

- hakijan osoittama maksunsaaja, esim. pankki, vuokranantaja tai sähkölaitos

Jos sotilasavustuksen maksamista siihen oikeutetulle itselleen ei voida pitää tarkoitustaan vastaavana hänen elämäntapojensa, sairautensa tai muun syyn takia, toimisto voi sosiaalihuoltolain 6 §:n 1 momentissa tarkoitettua toimielintä kuultuaan päättää hakijan suostumuksella, että avustus maksetaan toimielimelle tai muulle sopivalle henkilölle käytettäväksi avustuksen saajan huoltoon. Ks. tarkemmin Toimeenpano-ohjeet, kohdat 5.8. ja 5.9.

1.11 Tarkistaminen

Sotilasavustus tarkistetaan, jos avustuksen saajan tai siihen oikeutetun omaisen olosuhteissa tai avustuksen tarpeessa tapahtuu muutos (SAL 12 §). Muutos voi olla esim. asumismenojen muutos, työn aloittaminen tai lapsen syntyminen. Tarkistus tehdään muutospäivästä lukien. Jos esim. työsuhde alkaa tai lapsi syntyy 16.5., sotilasavustus tarkistetaan 16.5. lukien ja jokaiselta avustukseen oikeuttavalta päivältä maksetaan 1/30 avustuksen kuukausimäärästä.

Sotilasavustusta ei tarkisteta tulojen muutoksen vuoksi, jos tulo on kertaluonteinen ja kohdistuu kokonaan takautuvaan aikaan.

Tarkistusta ei tehdä silloin, kun tulonmuutos on niin pieni, että sillä ei ole toimeentulon kannalta merkitystä. Tällaisena muutoksena voidaan pitää enintään noin 30 euron/kk tulojen muutosta.

Tarkistusta ei myöskään tehdä, jos muutos tapahtuu asevelvollisen palveluksen päättymisen jälkeen; esim., jos asevelvollinen kotiutetaan 1.1. ja hän menee työhön välittömästi, sotilasavustusta ei enää tarkisteta.

Tarkistus, jossa sotilasavustus korottuu, tehdään muutosajankohdasta, mutta aikaisintaan hakemuskuukauden alusta, ellei korotukseen aikaisemmalta ajalta ole erityistä syytä (SAL 15 §).

Pienentävä tarkistus tehdään perusteiden muutosajankohdasta.

SOTILASAVUSTUS

1.12 Lakkauttaminen

Sotilasavustus lakkautetaan, kun Kela saa tiedon asevelvollisen kotiuttamisesta tai palveluksen keskeytymisestä vähintään 14 vuorokauden ajaksi. Sotilasavustusta maksetaan kotiuttamiskuukauden tai keskeyttämiskuukauden loppuun (SAL 14 §).

1.13 Takaisinperintä

Sotilasavustuksen takaisinperinnässä noudatetaan samoja periaatteita kuin muidenkin Kelan etuuksien takaisinperinnässä. Takaisin perittävä määrä voidaan kuitata etuudensaajan muusta Kelan myöhemmin maksamasta etuudesta.

1.14 Muutoksenhaku

Kelan antamaan sotilasavustuspäätökseen haetaan muutosta sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnalta.

Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnan päätökseen haetaan muutosta vakuutusosoikeudelta.